

SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN

Verksamhetsberättelse för Svenska Psykiatriska Föreningen 2016

Svenska Psykiatriska Föreningen har 1084 medlemmar, varav 700 specialister och 361 seniorer (över 65 år). Föreningen har två subsektioner: Svenska Sällskapet för Bipolär sjukdom och Konsultationspsykiatriska Föreningen, vars medlemmar även är medlemmar i SPF. Föreningen har 23 hedersledamöter.

Innehåll:

1. Styrelsens sammansättning
2. Valberedning och revisorer
3. Styrelsens arbete
4. Arbetsutskott
5. Remisser
6. Samverkan
7. Tidskriften Svensk Psykiatri
8. Kliniska Riktlinjer
9. Internationell samverkan

SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN

1. Styrelsen har bestått av:

Ordförande

Hans-Peter Mofors

Vice ordförande

Ullakarin Nyberg

Sekreterare

Michael Ioannou

Skattmästare

Christina Ysander

Vetenskaplig sekreterare

Tuula Wallsten

Ledamot

Tove Gunnarsson, redaktör för Svensk Psykiatri

Alessandra Hedlund, facklig sekreterare

Michael John

Cecilia Mattisson

ST-representant

Hanna Spangenberg

2. Valberedning och revisorer

Valberedning

Olle Hollertz

Hans Ericson

Herman Holm

Lise-Lotte Risö Bergerlind

Marie Bendix

Revisorer

Jerker Hanson

Olle Hollertz

SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN

3. Styrelsens arbete

Styrelsen har sammanträtt vid sju tillfällen. Styrelsemöten har hållits:

2016-01-26/27
2016-02-19/20
2016-04-19/20
2016-06-09/10
2016-09-01/02
2016-10-27/28
2016-12-09

Huvudsakliga arbetsområden

Ny vision

Vid årets början slutförde styrelsen ett tvåårigt arbete med att ta fram en ny vision för föreningens verksamhet. Mål och handlingsplan formulerades (bilaga 1). Styrelsens arbete ska under de kommande åren präglas av ledorden "Helhetssyn och samverkan".

Svenska Psykiatrikongressen 2016

Kongressen arrangerades i Stockholm och samlade 710 deltagare. Programmet präglades av stor bredd med både kliniska, vetenskapliga och kulturella inslag. Vi uppfattar kongressen som en viktig mötesplats, där utbyte av kunskap och erfarenheter mellan olika verksamheter och yrkeskategorier bidrar till helhetssyn, samverkan och rekrytering.

Fortbildningsaktiviteter

SPF har under verksamhetsåret satsat stort på vidareutbildning för specialisterna. Detta har skett i form av halvdagsutbildningar. Satsningen heter "SPF fortbildar" och årets tema var Psykiatrisk diagnostik. Totalt arrangerades fyra utbildningstillfällen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. Samtliga halvdagar var välbesökta och uppskattade. Arrangemanget, som var en fri förmån för medlemmar i SPF, arrangerades av Maria Larsson på uppdrag av styrelsen.

Vi avser fortsätta med "SPF fortbildar" under kommande verksamhetsår, då med tema psykofarmakologi.

Kartläggning av psykiatrisk heldygnsvård

SPF har gjort en omfattande kartläggning av innehållet i psykiatrisk heldygnsvård i Sverige. Samtliga landsting deltog. Kartläggningen genomfördes på uppdrag av styrelsen av en arbetsgrupp, under ledning av Antoinette Lundahl. Resultatet (bilaga 2) presenterades vid ett seminarium i Almedalen och publicerades senare i en debattartikel i Svenska Dagbladet.

**SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN**

Styrelsen vill med detta initiera en debatt om heldygnsvården, både avseende bemanning och vårdinnehåll. Vi har identifierat följande angelägna förbättringsområden: omvårdnad, psykologisk behandling, fysiska och sociala aktiviteter och hantering av självskadebeteende. Rehabiliterande åtgärder, såsom en aktiv arbetsterapi och fungerande vårdkedjor, saknas i allt för stor omfattning.

Almedalen

Föreningen var även i år närvarande under Almedalsveckan. Vi arrangerade ett seminarium om innehållet i psykiatrisk heldygnsvård. Evenemanget var välbesökt och uppskattat.

Därutöver medverkade föreningen i en debatt tillsammans med Psykologförbundet om betydelsen av kognitiva funktionshinder inom vården. Sjukvården måste i högre utsträckning identifiera patienter med nedsatt kognitiv funktion och anpassa kommunikation och behandlingsmetoder till deras behov.

Nationellt projekt om säker suicidprevention

SPF och kommittén för Säker vård (SLS) har tagit initiativ till att med hjälp av LÖF (Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag) påbörja ett nationellt projekt: Säker suicidprevention. Arbetsmodellen för säker vård syftar till att minska antalet vårdskador och har använts med framgång inom bland annat förlossningsvård och traumavård. Säker vård-projekten innefattar regionala granskningar där ett förbättringsarbete initieras med utgångspunkt i varje verksamhets unika behov.

Akademiskt nätverk

Föreningen samverkar sedan flera år med professorerna i den svenska psykiatrin. Vi har identifierat ett utvecklingsbehov och har därför i samverkan med Lisa Ekselius och Mikael Landén initierat tillskapande av ett forum för personer som forskar inom psykiatri. Syftet är att bidra till ökad spridning av kunskap, underlätta för kliniskt verksamma att forska och facilitera ökad samverkan mellan akademi och klinisk verksamhet för effektivare implementering av forskningsresultat i klinisk praktik.

Mental Health Run

Föreningen var medarrangör till den andra omgången av välgörenhetsloppet Mental Health Run. Övriga medarrangörer var STP, Hjärnkoll, Suicide Zero, MIND, Psykiatrifonden och A New Dialogue. Totalt deltog 1269 personer i loppet, som uppmärksammades i ett stort antal medier.

STP-konferensen

Föreningen deltog vid årets nationella ST-konferens i Stenungsund. Vi medverkade i föreläsningar, debatter och seminarier.

AT-konferensen

Föreningen deltog med föreläsning vid den årliga AT-konferensen i Stockholm.

**SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN**

Studiebesök i Bologna

I februari gjorde styrelsen ett tvådagars studiebesök i Bologna, vilket kombinerades med ett styrelsemöte. Vi fick en bild av den psykiatriska vården i Italien, vilken till viss del står som modell för den svenska psykiatrireformen. Vi identifierade såväl möjligheter som brister i en utpräglad politiskt styrd organisation. En detaljerad rapport om studiebesöket har publicerats i Svensk Psykiatri.

Hemsidan

Styrelsen har ägnat ett omfattande arbete åt att tillskapa en ny hemsida och logotyp för föreningen. För detta arbete engagerades företaget A New Dialogue.

Debatter

Föreningen har varit en synlig debattör i radio, press och i TV. Vi har där drivit frågor om bland annat heldygnsvård och suicidprevention.

Implementering av tidigare utgivna riktlinjearbeten

Föreningen tilldelades särskilda medel från Socialstyrelsen för att arbeta vidare med implementering av riktlinjerna "Att förebygga och handlägga metabola risker hos patienter med allvarlig psykisk sjukdom".

Implementeringsprojektet drivs i samarbete med NSPH och SKL. Fem kliniker fick under året stöd med implementeringsarbetet. Tjugofem hälsocoacher har utbildats. Dessa ska hålla återkommande utbildningar för patienter och deras nätverk inklusive kommunens personal och därtill verka för utveckling av sjukdomsförebyggande arbete inom psykiatrin.

Tobakspolicy i psykiatrin

SPF deltar i arbete om framtagande av rekommendationer om tobakspolicy i sjukvården. Vi har ställt oss bakom initiativet "Tobacco Endgame".

4. Arbetsutskott

Utbildningsutskottet

Medlemmar i Utbildningsutskottet (UU) har under verksamhetsåret varit: Alessandra Hedlund (ordf), Karin Grönvall, Bo Runeson, Elina Sarasalo, Michael Andresen (avgått under året), Hans Ericson (avgått under året), Margareta Malm (avgått under året), Tove Janarv (METIS- och STP-representant), Sarantos Stasinakis (STP-representant), Maria Landén Vikerfors (STP-representant) och Alina Karanti (tillkommit under året).

UEMS-delegaterna Maria Nilsson Markhed och Olle Hollertz har varit adjungerade och rapporterat från det europeiska samarbetet UEMS.

Under hösten har Maria Nilsson Markhed blivit utsedd till SPUR-samordnare för SPF.

**SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN**

Under verksamhetsåret har sju heldagsmöten hållits.

Svenska Psykiatrikongressen 2016

Under Svenska Psykiatrikongressen i Stockholm var UU aktivt. Två föreläsningar och en workshop hölls. Fokus låg bland annat på den nya ST-målbeskrivningen och METIS. Inför kongressen i Göteborg 2017 är UU representerad i planeringsgruppen.

Remisser

Under verksamhetsåret har UU besvarat en remiss från Läkarförbundet beträffande dess rekommendationer för allmänna kompetenser i den nya ST-utbildningen.

AT

Under verksamhetsåret har Läkarförbundet kallat till workshop för att diskutera behovet av ett "introduktionsår", med anledning av de kommande förändringarna i läkarutbildningen. Representanter från UU har medverkat i workshopen samt skickat in egna synpunkter till den pågående utredningen.

ST-utbildningen

I början av verksamhetsåret publicerade SPF de reviderade rekommendationerna för ST-utbildningen enligt Socialstyrelsens nya föreskrift, SOSFS 2015:8. Implementeringsarbetet har pågått under hela verksamhetsåret.

Det nationella studierektorsnätverket har fortsatt att träffas 1-2 gånger per termin och medlem från UU är där sammankallande. Detta nätverk är ett viktigt forum för ST-frågor. Antalet SK-kurser som upphandlats av Socialstyrelsen under året har varit otillräckligt, vilket var förväntat. Tack vare sjukvårdsregionernas samarbete kring METIS-kanslier har kursutbudet över hela landet under 2016 överträffat utbudet för 2015. UU har varit tillgängligt som bollplank och medverkat med rådgivning och prioriteringar utifrån professionens behov. Under verksamhetsåret har UU svarat på enkätfrågor om SK-kurser som kommit från Statskontoret respektive Socialstyrelsen.

UU har under hela året samarbetat med STP vad gäller eventuellt återinförande av specialistexamen i psykiatri.

Medlemmar i UU har representerat SPF i samband med kongressen Framtidens Specialistläkare, där bland annat resultat från ST-barometern presenterades. Konferensen är ett viktigt forum för samarbete med andra specialitetsföreningar.

SPUR

Arbetet med SPUR inklusive samordning och bemanning av inspektioner har skötts av UU under stor del av 2016, då den nya samordnaren tillsattes under hösten. Under 2016 har SPUR-inspektioner ägt rum på psykiatriska kliniker på Gotland, i Örebro samt i region Gävleborg. Alla medlemmar i UU har arbetat med rekrytering av nya inspektörer.

Fortbildning

Under verksamhetsåret har UU arbetat med spridning av olika fortbildningsportföljer som specialisterna ska kunna använda i samband med medarbetarsamtal. Representanter från UU har medverkat i fortbildningsmöten och workshop som arrangerats av Läkarförbundet.

**SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN**

UU har samarbetat med SPF:s styrelse i planeringen av dess fortbildningsåtgärder. Vi har sett en växande trend med METIS-kurser för specialister på flera håll i landet.

Tidskriften

UU:s medlemmar har bidragit till varje nummer av tidskriften Svensk Psykiatri med senaste nytt samt fördjupningsartiklar om aktuella ämnen.

UEMS

Utbildningsutskottets UEMS-representanter har deltagit i två UU-möten under året och rapporterat från UEMS-samarbetet. Varje UEMS-möte har följts av en skriftlig rapport som också legat till grund för artiklar i tidningen Svensk Psykiatri.

Hemsidan

Medlemmarna i UU har bidragit i utformningen av utbildningssidorna på SPF:s nya hemsida.

5. Remisser

Följande remisser besvarades under verksamhetsåret:

1. Yttrande gällande Förebyggande och behandling av spelmissbruk, Ds 2015:48
2. Remiss: Mer tydlighet och aktivitet i sjuk- och aktivitetsersättningen, Ds 2016:5 (Gem 2016/0136)
3. Remiss Ds 2016:24 Validering med mervärde

Synpunkter och remissvar finns att läsa på hemsidan www.svenskpsykiatri.se

6. Samverkan

Psykologförbundet

Föreningen sammanträdde tre gånger med representanter från Psykologförbundet. Vår strävan är att finna gemensamma beröringspunkter och att samverka kring dessa. Vi är mycket måna om att värna frågor som är angelägna för våra medlemmar, såsom diagnostik, sjukskrivning, ledningsansvar och hantering av vård enligt LPT. Detta har kommunicerats med företrädare för Psykologförbundet.

Stiftelsen Natur & Kultur

Cullbergstipendiet delas ut med stöd av stiftelsen. Årets stipendiater tillkännagavs på Svenska Psykiatrikongressen.

Socialstyrelsen

Föreningen har sammanträtt med Astrid Lindstrand, medicinskt sakkunnig på Socialstyrelsen, för avstämning kring gemensamma frågor. Ett samarbete med Socialstyrelsen som handlar om suicidprevention inom ramen för patientsäkerhet har initierats.

**SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN**

Patientföreningar

Föreningen samarbetar aktivt med Suicide Zero, MIND, Balans, SPES och NSPH genom föreläsningar, deltagande i olika utbildningsaktiviteter och expertråd samt som medskribenter i vissa debattartiklar och andra texter.

Socialdepartementet

Styrelsen har sammanträtt med Kerstin Evelius, samordnare för statens insatser inom psykisk ohälsa. Optimering av samordning mellan landstingsvård och kommun diskuterades.

Folkhälsomyndigheten

Föreningen är representerad i myndighetens arbete med att minska antalet självmord i Sverige. Regelbundna möten hålls och en hemsida finns som innehåller relevant information och statistik inom suicidområdet: www.suicidprevention.se.

SKL

Föreningen deltar i arbetet med jämlik suicidprevention i Sverige och framtagande av arbetsrutiner för suicidprevention hos ensamkommande flyktingbarn

7. Tidskriften Svensk Psykiatri

Redaktionen har bestått av:

- Huvudredaktör: Tove Gunnarsson (SPF)
- SPF: Daniel Frydman och en vakans
- SFBUP: Björn Wrangsjö och Per Gustafsson
- SRPF: Hanna Edberg och en vakans
- Tekniska redaktörer: Stina Djurberg och Carol Schultheis

Tidskriften har under året utkommit med fyra nummer, med följande teman:

- Nr 1: Det uppblåsbara självet
- Nr 2: Psykiatrins byggnader
- Nr 3: 10-årsjubileum!
- Nr 4: Kön

Redaktionen har fortsatt arbetet med att utveckla utformning och innehåll. Inflödet av såväl bidrag som annonser har varit gott.

8. Kliniska Riktlinjer

Publicerade riktlinjer:

Under året 2016 publicerades inga nya riktlinjer.

Pågående riktlinjearbeten:

- *Personlighetssyndrom*. Arbetsgrupp under ledning av Lisa Ekselius. Arbetet i slutfasen, tidpunkt för publicering ca mars 2017.
- *Transkulturell psykiatri*. Arbetsgrupp under ledning av Sofie Bäärnhelm. Arbetet beräknas färdigt för publicering andra halvan av 2017.

**SVENSKA
PSYKIATRISKA
FÖRENINGEN**

- *Ångestsjukdomar*. Arbetsgrupp formad under ledning av Diana Radu Djurfeldt. Arbetet påbörjat men en fördröjning har inträtt och i nuläget oklart betr. tidpunkt för publicering.
- *Konsultationspsykiatri*. Arbetsgrupp under ledning av Lars Wahlström. Arbetet påbörjat, oklart betr. tidpunkt för publicering.
- *Intellektuell funktionsnedsättning inom psykiatrin*. Arbetsgrupp under ledning av Lena Nylander. Arbetet påbörjat, publicering tidigast andra halvan 2017.
- *Psykotiska syndrom och somatisk differentialdiagnostik*. Arbetsgrupp under ledning av Olle Lidman. Arbetet påbörjat under 2016, oklart betr. tidpunkt för publicering.
- *Beroendesjukdomar*. Styrelsen för Svensk Förening för Beroendemedicin har åtagit sig att skriva riktlinjer med ett öppenvårdsperspektiv för allmänpsykiatri (allmänmedicin). Tidpunkt för publicering är ännu oklart.

9. Internationell Samverkan

European Psychiatric Associations (EPA)

Vi kvarstår som medlemmar.

Nordic Psychiatric Associations (NPA)

Under året medverkade föreningen vid ett styrelsemöte med Nordic Joint Committee. Det nordiska samarbetet publicerar sedan flera år The Nordic Journal of Psychiatry. Under året utgavs två nummer av The Nordic Psychiatrist. Båda tidskrifterna är numera webbaserade.

World Psychiatric Association (WPA)

Vi kvarstår som medlemmar genom vårt medlemskap i Nordic Psychiatric Associations.

Styrelsen i mars 2017